

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3455/2022
14.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Славиша Миљуш, адвокат из ..., против туженог ЈП „Путеви Србије“, Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 369/22 од 11.05.2022. године, у седници одржаној 14.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 369/22 од 11.05.2022. године у ставовима првом и другом изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шиду П1 34/20 од 23.11.2021. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име увећане зараде исплати и то: по основу сменског рада за период од 01.05.2018. године до 29.02.2020. године, појединачне месечне износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог износа до исплате, као и на име обрачунате законске затезне камате до доспелости по сваком месечном износу појединачне новчане износе, како је то ближе одређено у том делу изреке, као и да на досуђене износе тужиљи изврши уплату припадајућих доприноса и пореза надлежним фондовима по стопи и основицама на дан уплате, а на име увећане зараде по основу прековременог рада за период од септембра 2018. године до фебруара 2020. године, појединачне месечне износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог износа до исплате, као и да на досуђене износе за тужиљу изврше уплату припадајућих доприноса надлежним фондовима по стопи и основици на дан уплате, како је то ближе одређено у том делу изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 146.347,90 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиље за исплату затезне камате на износ од 17.312,23 динара на име увећане зараде за сменски рад за период од 25.09.2020. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 369/22 од 11.05.2022. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда у делу одлуке о захтеву за уплату пореза на досуђене износе увећане зараде и тужба у том делу одбачена. Ставом другим изреке, делимично је преиначена првостепена пресуда у усвајајућем делу и одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој по основу увећане зараде за рад у сменама за период од 01.05.2018. године до 29.02.2020. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединог износа до исплате, као и обрачунату законску затезну камату у новчаним износима како је то ближе наведено у том ставу изреке, као и захтев за уплату доприноса на наведене износе, и одбијен захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 40.330,40 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, жалба туженог је одбијена и потврђена је првостепена пресуда у преосталом усвајајућем делу (по основу прековременог рада и уплате доприноса по том основу).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену (ставови први и други изреке), тужилца је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...18/20), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је у утуженом периоду обављала послове ... у Сектору ... – Одељење за ... са коефицијентом радног места 1,15% по уговору о раду од 2006. године. Од заснивања радног односа код туженог обављала рад у сменама, по унапред утврђеном месечном распореду смена: два дана ради (12 часова у току радног дана, почев од 07.00 – 19.00 часова), два дана одмора. Рад на овај начин обављала је континуирано непрекидно у току целе године, а у току недеље имала је слободне дане према утврђеном обрасцу рада.

Колективним уговором туженог од 03.07.2006. године није предвиђено увећање зараде по основу рада у сменама. Ни Колективни уговор туженог од 28.04.2011. године (чије важење је продужено Споразумом о продужењу рока важења од 25.04.2014. године) није предвиђао увећање зараде по основу рада у сменама, иако су у коефицијентима за обачун зараде вредновани услови рада који се односе на рад на терену, рад у сменама и други послови штетни по здравље запослених. Чланом 42. став 2 тачка 2. Правилника о раду туженог од 17.04.2015. године, прописано је да се у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове вреднују услови рада који се односе на рад у сменама. Вештачењем преко судског вештака економске струке утврђено је увећање по основу сменског рада током утуженог периода, који је предмет тужбеног захтева, у досуђеним износима првостепеном пресудом.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостпени суд је усвојио тужбени захтев, оценивши да тужени није вршио исплату увећаних зарада по основу рада у

сменама кроз коефицијент зараде тужиље, односно да рад тужиље у сменама није вреднован у утуженом периоду од 01.05.2018.године до 29.02.2020.године сходно одредби члана 45. Правилника о раду туженог од 17.04.2015. године, због чега је обавезао туженог да тужиљи исплати утужене износе са припадајућом каматом, као и да на досуђене износе изврши уплату припадајућих доприноса и пореза код надлежних органа.

Другостепени суд је укинуо првостепену пресуду у делу одлуке о захтеву за уплату пореза на досуђене износе увећане зараде и тужбу у том делу одбацио оценивши да је одлучивањем о овако постављеном тужбеном захтеву учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП јер је одлучено о захтеву који не спада у судску надлежност. Преиначио је првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за исплату увећане зараде по основу сменског рада и прековременог рада, закључивши да се рад тужиље у спорном периоду не може сматрати радом у сменама позивајући се на члан 63. Закона о раду и дефиницију појма рада у сменама из Директиве о радном времену ЕУ 2003/88/ЕЦ, имајући у виду да тужиља ради континуирано увек у дневној смени од 07.00 до 19.00 часова, због чега по становишту тог суда неосновано потражује увећану зараду за рад у сменама. Рад у сменама подразумева образац ротирања у којем се запослени, континуирано или са прекидима, мењају на истом радном месту, али тако да почетак и крај рада запосленом није увек у исто време. Потребно је да постоји измена смена, односно да запослени ради у различитим сменама које почињу и завршавају се у различито време, што овде није случај јер је тужиља обављала рад увек у истом временском периоду – два узаступа дана у периоду од 07.00 до 19.00 часова, након чега је два дана слободна, и тако континуирано током целе године, тако да нема измена смена. Због тога се такав рад не може сматрати сменским радом, па јој не припада увећање зараде по том основу.

Одредбом члана 108. став 4. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05, ... 113/17), прописано је да општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама.

Према Директиви о радном времену ЕУ 2003/88/ЕЦ, у сменама ради само онај запослени који обавља послове свог радног места у току месеца у различитим сменама и то најмање трећину свог радног времена.

Одредбом члана 44. Колективног уговора за Јавно предузеће „Путеви Србије“ од 27.04.2011.године, прописано је да основну зараду, у смислу овог Колективног уговора, чини производ коефицијента посла вредности радног часа и месечног фонда часова од 174 часова рада, а одредбом члана 45. прописано је да коефицијент послова које запослени обавља зависи од: сложености посла, потребне стручне спреме, одговорности и услова рада (став 1.), сви послови су груписани у седам група (став 2.), за сваку групу послова утврђује се најнижи и највиши коефицијент (став 3.), прописан је најнижи и највиши коефицијент за групу послова на тај начин што је за стручну оспособљеност у трајању од 4 године и специјализацијом на основу стручности средњег образовања прописан најнижи коефицијент 1,4 а највиши 1,8 (став 4.), да су

коэффицијентима из става 4. истог члана вредновани и услови рада који се односе на: рад на терену, рад у сменама и друге послове штетне по здравље запослених.

Одредбом члана 41. став 1. Правилника о раду за Јавно предузеће „Путеви Србије“ од 17.04.2015. године прописано је да основна зарада сваког запосленог представља новчану вредност конкретних послова и задатака радног места за ефективно радно време проведено на раду. Одредбом члана 42. став 1. истог правилника прописано је да се систематизовани послови и радни задаци запослених у ЈП „Путеви Србије“ изражавају припадајућим коэффицијентима који се утврђују у зависности од следећих параметара и то: 1. сложеност послова и радних задатака, 2. потребне стручне спреме, 3. одговорности и 4. услова рада. Ставом 2. истог члана прописано је да у оквиру припадајућих коэффицијената за систематизоване послове у ЈП „Путеви Србије“ вредновани су и услови рада који се односе на 1. рад на терену и 2. рад у сменама.

У конкретном случају, чланом 45. Колективног уговором туженог – послодавца од 27.04.2011. године и чланом 42. став 2. тачка 2. Правилника о раду од 17.04.2015.године прописано је, између осталог, да су у оквиру припадајућих коэффицијената за систематизоване послове вредновани и услови рада који се односе на рад у сменама. Дакле, општим актима туженог-послодавца право на увећану зараду није утврђено као посебно право запослених, па како је сменски рад тужиле вреднован кроз основну зараду, то по становишту Врховног суда нема основа за исплату износа које тужиле потражује тужбеним захтевом. Због тог разлога је правилно другостепеном одлуком одбијен тужбени захтев тужиле за исплату увећане зараде по основу сменског рада, па су без утицаја ревизијски наводи да је другостепени суд извео погрешан закључак да нема сменског рада.

Правилно је другостепеном одлуком укинута првостепена пресуда у делу одлуке о захтеву за уплату пореза на досуђене износе увећане зараде и тужба у том делу одбачена, јер одлучивање о овако постављеном захтеву не спада у судску надлежност.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић